

Σύντομο Ιστορικό του Αναγκαστικού Συνεταιρισμού*

Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ή Πλιεκερία του Μαρκόπουλου, που αποτελεί ήδη ισχυρό τοπικό θεσμό, αγοράζει το 1819 από τις οθωμανικές αρχές το κτήμα της Αγίας Τριάδας ως εγκαταλελειμμένο μετόχι, ενώ λίγο αργότερα και πριν την Επανάσταση αντιπρόσωποί της συμμετέχουν στη Δημογεροντία της Αθήνας.

Το 1914, η Κοινοτική Επιτροπή Μαρκόπουλου μετατρέπεται σε Αναγκαστικό Συνεταιρισμό με την επωνυμία ΜΑΡΚΟ και με δράσεις που ξεπερνούν τη διαχείριση της αγροτικής παραγωγής, όπως η δημιουργία ηλεκτρικής εταιρείας και δικτύου ύδρευσης, η ανέγερση σχολείων, η διαχείριση των μη καλλιεργούμενων εκτάσεων, η λειτουργία αλωνιστικής για τα δημητριακά, η σύσταση αγροφυλακής, η κατασκευή του νεκροταφείου και η ανέγερση της κεντρικής εκκλησίας, η εφαρμογή σχεδίου

Το παλιό ζυγοστήριο του ΜΑΡΚΟ, δεκαετία 1930, φωτογραφία Σαμίδου (αρχείο ΜΑΡΚΟ).

* Πηγή: Αλίκη Αγγελίδου, «Τοπικοί θεσμοί και ταυτότητες στις κοινότητες Ραφίνας και Μαρκόπουλου», *Μαρκόπουλο Ραφίνα Συλλογικότητες*, σ. 7-10, Εταιρεία Μελετών Νοτιοανατολικής Αττικής, Αθήνα 2021.

πόλης στο Μαρκόπουλο, στον Άγιο Σπυρίδωνα και στο λιμάνι του Πόρτο Ράφτη, η δημιουργία φιλόπρωκου ταμείου, η αγορά από τη Μονή Πεντέλης και διανομή του κήματος «Βραώνα», καθώς και άλλες δραστηριότητες. Όλα τα παραπάνω πραγματοποιούνται με τη βοήθεια της χαρισματικής προσωπικότητας του Δημοσθένη Σωτηρίου σε μια περίοδο όπου η κεντρική εξουσία αρχίζει να εναντιώνεται στα φαινόμενα του «κοινοτισμού».

Οι δραστηριότητες αυτές αφαιρούνται από τον Συνεταιρισμό τη δεκαετία του 1960, άλλοτε σταδιακά και άλλοτε βίαια, όπως κατά τη δικτατορία των Συνταγματαρχών. Με την πάροδο των χρόνων, η οικονομική του σημασία περιορίζεται και ο συνεταιρισμός αναδεικνύεται σε χώρο μνήμης και πολιτιστικών δρώμενων. Οι δράσεις του αφήνουν σήμερα μια έντονη κοινή ταυτότητα που υφάινεται γύρω από την αρβανίτικη καταγωγή, την αμπελοκαλλιέργεια και την τοπική δράση και αυτοδιάθεση.

Στιγμές τρύγου 1950. Ο εικονιζόμενος πάνω στη σούσια είναι ο Χρήστος Αθ. Στουραϊτης (συλλογή Θεοφανώς Σκοπελίτου).